

I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1529 RENDELETE

(2021. szeptember 15.)

az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 212. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

- (1) A 231/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁴⁾ 2020. december 31-én hatályát veszítette. Az Unió külső tevékenysége eredményességének fenntartása érdekében fenn kell tartani a külső támogatás tervezésének és végrehajtásának keretét a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozóan.
- (2) Egy előcsatlakozási támogatási eszköz célkitűzése a kedvezményezettek felkészítése jövőbeli uniós tagságukra és a csatlakozási folyamatuk támogatása. Ezért lényeges, hogy rendelkezésre álljon egy, az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek előcsatlakozási támogatását szolgáló célzott eszköz a 2021 – 2027-es időszakra vonatkozóan (a továbbiakban: IPA III) a bővítés támogatására, biztosítva ugyanakkor, hogy annak célkitűzései és működése összhangban álljanak és kiegészítő jellegűek legyenek az Unió külső tevékenységének az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 21. cikkében megállapított általános célkitűzéseivel, ideértve az alapvető jogok és alapelvek tiszteletben tartását, valamint az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság védelmét és előmozdítását. Ezen eszköznek kiegészítő jellegűnek kell lennie az (EU) 2021/947 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁵⁾ létrehozott Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközzel (Globális Európa) (NDICI) is.

⁽¹⁾ HL C 110., 2019.3.22., 156. o.⁽²⁾ HL C 86., 2019.3.7., 295. o.⁽³⁾ Az Európai Parlament 2019. március 27-i állásfoglalása (HL C 108., 2021.3.26., 409. o.) és a Tanács 2021. szeptember 7-i határozata első olvasatban (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). Az Európai Parlament 2021. szeptember 15-i állásfoglalása (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 231/2014/EU rendelete (2014. március 11.) az IPA II Előcsatlakozási Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 77., 2014.3.15., 11. o.).⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/947 rendelete (2021. június 9.) a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) létrehozásáról, a 466/2014/EU határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2017/1601 rendelet és a 480/2009/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 209., 2021.6.14., 1. o.).

- (3) Az EUSZ 49. cikke úgy rendelkezik, hogy bármely olyan európai állam kérheti felvételét az Unióba, amely tiszteletben tartja az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartása értékeit, és elkötelezett ezen értékek érvényesítése mellett. Ezek az értékek közősek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.
- (4) Egy európai állam, amely benyújtotta kérelmét, hogy csatlakozzon az Unióhoz, csak akkor válhat az Unió tagjává, ha megerősítést nyert, hogy maradéktalanul teljesíti az 1993. júniusi koppenhágai Európai Tanács ülésén megállapított csatlakozási kritériumokat (a továbbiakban: a koppenhágai kritériumok), és feltéve, hogy az Unió rendelkezik az új tag integrálásához szükséges kapacitással. A koppenhágai kritériumok a demokráciát, a jogállamiságot, az emberi jogokat, valamint a kisebbségek tiszteletben tartását és védelmét garantáló intézmények stabilitásával, egy működő piacgazdaság meglétével, valamint azon kapacitással kapcsolatosak, hogy megbirkózzanak az Unión belüli versenyképességgel és piaci erővel, továbbá azon képességgel kapcsolatosak, hogy vállalni kell nem csupán a Szerződés szerinti jogokat, de a kötelezettségeket – ideértve a politikai, gazdasági és monetáris unió céljainak elérésére való törekvést – is.
- (5) Az Unió bővítési politikája stratégiai beruházást jelent Európa békéjébe, biztonságába, stabilitásába és jólétébe, és lehetővé teszi az Unió számára, hogy jobb helyzetbe kerüljön a globális feladatok kezeléséhez. Az Unió és a csatlakozni kívánó országok számára kölcsönös előnyt jelentő fokozott gazdasági és kereskedelmi lehetőségeket is teremt, biztosítva ugyanakkor a kedvezményezettek fokozatos átalakulását. Az uniós tagság kilátása erőteljes átalakító hatással bír, megszilárdítva a pozitív demokratikus, politikai, gazdasági és társadalmi változásokat.
- (6) A bővítési folyamat meghatározott kritériumokra, valamint méltányos és szigorú feltételrendszerre épül. Minden kedvezményezettet a saját érdemei alapján értékelnek. Az elért eredmények értékelésének és a hiányosságok azonosításának célja, hogy ösztönözket és iránymutatást biztosítson az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek számára a szükséges messzeható reformok eléréséhez. Ahhoz, hogy a bővítés kilátása realitássá váljon, továbbra is lényeges az alapvető feladatok elsődlegessége melletti szilárd elkötelezettség. Az alapvető feladatok elsődlegessége megközelítés a jogállamiságot és az alapvető jogokat a csatlakozási folyamat két másik döntő fontosságú területével kapcsolja össze: gazdasági kormányzás – a gazdasági fejlesztésre és a versenyképesség javítására történő megerősített összpontosítás –, valamint a demokratikus intézmények és a közigazgatási reform megerősítése. A három alapvető feladat mindegyike döntő fontossággal bír az I. mellékletben felsorolt kedvezményezett országokban zajló reformfolyamatok szempontjából, és az emberek számára kulcsfontosságú kérdéseket kezel. A csatlakozás irányába történő haladás annak függvénye, hogy az egyes tagfelvételt kérő államok mennyiben tartják tiszteletben az uniós értékeket, és mennyiben képesek vállalni és végrehajtani a politikai, intézményi, jogi, közigazgatási és gazdasági rendszereiknek az Unió szabályaihoz, előírásaihoz, szakpolitikáihoz és gyakorlataihoz való hozzáigazításához szükséges reformokat.
- (7) A jószomszédi kapcsolatok és a regionális együttműködés a bővítési folyamat lényeges elemei, és kritikus jelentőségűek az Unió egészének biztonsága és stabilitása szempontjából. A kétoldalú viták végleges, inkluzív és kötelező erejű megoldása is fontos.
- (8) Az alapvető európai értékek elfogadása és az azok melletti elköteleződés tudatos választás, és valamennyi uniós tagságra törekvő partner számára elengedhetetlen. Ennek megfelelően a partnereknek magukévé kell tenniük az európai értékeket, és maradéktalanul el kell kötelezniük magukat az európai értékek, valamint a szabályokon és értékeken alapuló globális rend fenntartása és a szükséges reformoknak az emberek érdekében történő energikus megvalósítása mellett. Ebbe beletartozik az Unió közös kül- és biztonságpolitikájához történő fokozatos közelítés, különösen olyan kérdésekben, ahol jelentős közös érdekek forognak kockán, így például a korlátozó intézkedések, valamint a dezinformáció és egyéb hibrid fenyegetések kezelése terén.
- (9) A Bizottság a „Hiteles bővítési perspektíva a Nyugat-Balkánra vonatkozóan és fokozott uniós szerepvállalás a Nyugat-Balkánnal” című, 2018. február 6-i közleményében hangsúlyozta az uniós tagságnak a Nyugat-Balkán számára kínált, szilárd, érdemeken alapuló perspektíváját. A Bizottság 2020. február 5-én „A csatlakozási folyamat javítása – hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára” című közleményében bemutatta a csatlakozási folyamat felülvizsgált módszertanát, amelyet a Tanács jóváhagyott. A Bizottság a Covid19-válságot követő hosszabb távú helyreállítás céljából egy gazdasági és beruházási tervet is bemutatott a Nyugat-Balkánra vonatkozóan.
- (10) Az Unió és tagállamai a 2018. május 17-i szófiai nyilatkozatban és a 2020. május 6-i zágrábi nyilatkozatban újólal megerősítették, hogy egyértelműen támogatják a Nyugat-Balkán európai perspektíváját, valamint minden szinten elkötelezték a régió politikai, gazdasági és társadalmi átalakulásának támogatása mellett. A zágrábi nyilatkozatban az Unió és tagállamai ismételt hangsúlyozták a nyugat-balkáni partnerekkel való erős szolidaritásukat, különösen a Covid19-válsággal összefüggésben.

- (11) Az Európai Tanács tagjelölt ország státuszt biztosított az Albán Köztársaság, az Észak-macedón Köztársaság, Izland, Montenegró, a Szerb Köztársaság és a Török Köztársaság számára. Megerősítette a Nyugat-Balkánnak a stabilizációs és társulási folyamaton alapuló európai perspektíváját, mely folyamat továbbra is a Nyugat-Balkánnal fenntartott kapcsolatok közös keretét képezi. Az Európai Tanács vagy a Tanács által elfogadandó, státuszról szóló álláspontok vagy bármely egyéb jövőbeli döntések sérelme nélkül, kizárólag e rendelet alkalmazásában az ilyen európai perspektívát élvező azon országok is potenciális tagjelölteknek tekinthetők, amelyek nem kaptak tagjelölt ország státuszt. Az izlandi kormány 2015. márciusban arra kérte az Uniót, hogy többé ne tekintse Izlandot tagjelölt országnak, anélkül azonban, hogy hivatalosan visszavonta volna Izland tagsági kérelmét.
- (12) Támogatást kell nyújtani az Unió által az e rendelet I. mellékletében felsorolt kedvezményezettekkel kötött megállapodásoknak megfelelően is. Az e rendelet alapján nyújtott támogatásnak főként az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek támogatására kell összpontosítania, hogy megerősítsék a demokratikus intézményeket és a jogállamiságot, megreformálják az igazságszolgáltatást és a közigazgatást, tiszteletben tartsák az alapvető jogokat – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyekét is –, továbbá előmozdítsák a nemek közötti egyenlőséget, a toleranciát, a társadalmi befogadást, valamint a megkülönböztetés tilalmát, többek között a kiszolgáltatott helyzetekben lévő személyek, a gyermekek vagy a fogyatékkal élő személyek viszonylatában. A támogatásnak segítenie kell a szociális piacgazdaság fejlesztését is, összhangban az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én ünnepélyesen kihirdetett és aláírt szociális jogok európai pillérében⁽⁶⁾ meghatározott kulcsfontosságú alapelvekkel és jogokkal. A támogatás nem támogathat olyan intézkedéseket, amelyek hozzájárulnak a szegregáció vagy a társadalmi kirekesztés bármely formájához.
- (13) mivel a jószomszédi kapcsolatok és a regionális együttműködés a bővítési folyamat lényeges elemei, a támogatásnak továbbra is segítenie kell az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek arra irányuló erőfeszítéseit, hogy előmozdítsák a regionális, a makroregionális és a határon átnyúló együttműködést és területfejlesztést, többek között az uniós makroregionális stratégiák végrehajtása révén. Az említett programoknak hozzá kell járulniuk továbbá a támogatás nagy fokú láthatóságához az Unióban és az I. mellékletben felsorolt kedvezményezett országokban. Az e rendelet alapján nyújtott támogatásnak fokoznia kell a kedvezményezettek gazdasági és társadalmi fejlődését és gazdasági kormányzását, ösztönöznie kell az uniós egységes piaccal való gazdasági integrációt – ideértve a vámügyi együttműködést is –, elő kell mozdítania az olyan nyitott és tisztességes kereskedelmet, amely alátámaszt egy intelligens, fenntartható és inkluzív növekedési menetrendet – többek között a regionális fejlesztési és kohéziós politikák, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikák, a szociális és foglalkoztatási politikák, a munkavállalói mobilitást is beleértve, végrehajtása révén –, elő kell mozdítania a digitális gazdaság és társadalom fejlesztését, ösztönöznie kell a kutatást és innovációt, a 2018-as „A Nyugat-Balkánra vonatkozó digitális menetrend” kiemelt kezdeményezéssel összefüggésben is.
- (14) Az IPA III keretében végrehajtott intézkedéseknek támogatniuk kell a megbékélést, a békeépítést és a konfliktus-megelőzést közvetítési erőfeszítések, bizalomépítő intézkedések és olyan folyamatok révén, amelyek előmozdítják az igazságszolgáltatást, a tények feltárását, a kártalanítást és a meg nem ismétlődés garanciáit.
- (15) Az e rendelet alapján nyújtott támogatást fel kell használni az egészségbiztonság és a népegészségügyi szükséghelyzetekre való felkészültség megerősítésére, valamint – más uniós eszközöket kiegészítő jelleggel – a Covid19-járvány által okozott jelentős gazdasági sokk kezelésére és annak súlyos társadalmi-gazdasági hatásainak enyhítésére, erőforrások mozgósítása révén a régió gazdasági helyreállításának felgyorsítása céljából.
- (16) Különös hangsúlyt kell helyezni további lehetőségek teremtésére a fiatalok – köztük a fiatal szakemberek – számára, biztosítva ugyanakkor, hogy az ilyen lehetőségek hozzájáruljanak az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek társadalmi-gazdasági fejlődéséhez. Az e rendelet alapján nyújtott támogatásnak az agyelszívás kezelésére is irányulnia kell.
- (17) Az Uniónak az I. mellékletben felsorolt kedvezményezett országokban zajló reform előrehaladásának az IPA III keretében nyújtott finanszírozás révén történő támogatására irányuló erőfeszítéseit az említett kedvezményezetteknek és az Uniónak jól kell kommunikálniuk. E tekintetben az Uniónak fokoznia kell kommunikációs és kampányerőfeszítéseit annak érdekében, hogy biztosítsa az IPA III keretében nyújtott finanszírozás láthatóságát.
- (18) Az Uniónak – a tagállamok tapasztalataira építve – támogatást kell nyújtania a csatlakozás felé történő átmenethez az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek javára. Az ilyen együttműködésnek különösen a tagállamok által a saját reformfolyamataik során szerzett tapasztalatok megosztására kell összpontosítania.

⁽⁶⁾ HL C 428., 2017.12.13., 10. o.

- (19) A jogállamiság – ideértve az igazságszolgáltatás függetlenségét is – megerősítése, a korrupció, a pénzmosás és a szervezett bűnözés elleni küzdelem, valamint az átláthatóság, a jó kormányzás minden szinten és a közigazgatási reform – többek között a közbeszerzések, a verseny és az állami támogatások területén – kulcsfontosságú kihívások maradnak, és lényegesek a kedvezményezettek számára ahhoz, hogy közeledjenek az Unióhoz, és felkészüljenek az uniós tagsággal járó kötelezettségek teljeskörű vállalására. Tekintve az e területeken folytatott reformok hosszabb távú természetét és az eredményegyenleg megvonásának szükségességét, az e rendelet alapján nyújtott pénzügyi támogatásnak a lehető legkorábban kezelnie kell az említett kérdéseket.
- (20) A részvételi demokrácia elvével összhangban a Bizottságnak az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek mindegyikében ösztönöznie kell a parlamenti kapacitások, a parlamenti ellenőrzés, a demokratikus eljárások és a méltányos képviselő megerősítését.
- (21) Az Unió és az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek közötti, a biztonságra vonatkozó megerősített stratégiai és operatív együttműködés sarkalatos a biztonsággal, a szervezett bűnözéssel és a terrorizmussal kapcsolatos fenyegetések eredményes és hatékony kezelése szempontjából.
- (22) A migrációra vonatkozó nemzetközi és regionális szintű együttműködés – ideértve a határigazgatási és a migrációkezelési kapacitások további megerősítését, a nemzetközi védelemhez való hozzáférés biztosítását, a releváns információk megosztását, a határellenőrzés és az irreguláris migráció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések fokozását, a kényszerű lakóhelyelhagyás kezelését, valamint az emberkereskedelem és az embercsempészség elleni küzdelmet – az Unió és az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek közötti együttműködés egyik fontos szempontja.
- (23) Fokozni kell az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek kommunikációs kapacitásait az uniós értékek, valamint a potenciális uniós tagság előnyei és az azzal járó kötelezettségek iránti társadalmi támogatás és megértés biztosítása érdekében, kezelve ugyanakkor a dezinformációt is.
- (24) Szükséges, hogy az Unió vezesse az egészséges bolygó és a jobban összekapcsolt világ irányába történő átalálást. A 2019. december 11-i bizottsági közleményben meghatározott európai zöld megállapodás megújult elkötelezettséget és új stratégiai keretet biztosít az említett globális célkitűzés eléréséhez. Az Uniónak fel kell használnia befolyását, szakértelmét és pénzügyi támogatását az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek mozgósítására, hogy csatlakozzanak hozzá egy fenntartható pályán. E rendeletnek ezért elő kell mozdítania a zöld menetrendet a környezetvédelem megerősítése, az éghajlatváltozás mérsékléséhez való hozzájárulás és az éghajlatváltozással szembeni reziliencia növelése, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés felgyorsítása révén.
- (25) Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezetteknek felkészültebbeknek kell lenniük az olyan globális kihívások kezelésére, mint a fenntartható fejlődés és az éghajlatváltozás, és igazodniuk kell az Uniónak az említett kérdések kezelésére irányuló erőfeszítéseivel. Mivel az Unió fontosnak tartja, hogy az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye alapján elfogadott Párizsi Megállapodásnak ⁽⁷⁾ és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak a végrehajtására tett kötelezettségvállalásával összhangban fellépjen az éghajlatváltozással szemben, az IPA III-nak hozzá kell járulnia az éghajlati szempontoknak az uniós szakpolitikákban történő érvényesítéséhez és azon átfogó cél eléréséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások 30 %-a éghajlat-politikai célkitűzéseket támogasson, és azon ambíció eléréséhez, hogy 2024-ben a költségvetés 7,5 %-a, 2026-ban és 2027-ben pedig a 10 %-a a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kiadásokat tükrözzön, figyelembe véve ugyanakkor az éghajlat-politikai és a biodiverzitási célok közötti meglévő átfedéseket. Az IPA III keretében végrehajtott intézkedések várhatóan az IPA III teljes pénzügyi keretösszegének 18 %-át éghajlat-politikai célkitűzésekhez biztosítják, azzal a célkitűzéssel, hogy 2027-ig ezt a százalékos arányt 20 %-ra növeljék. Releváns intézkedéseket kell beazonosítani az IPA III előkészítése és végrehajtása során, és a releváns értékelésekben és felülvizsgálati eljárásokban figyelembe kell venni az IPA III-ból nyújtott teljes hozzájárulást.
- (26) Az IPA III keretében végrehajtott intézkedéseknek támogatniuk kell a 2015. szeptemberben elfogadott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó ENSZ fenntartható fejlődési menetrendjének végrehajtását, mint olyan egyetemes menetrendet, amely mellett az Unió és tagállamai teljes mértékben elkötelezettek, és amelyet az I. mellékletben felsorolt valamennyi kedvezményezett támogatott. Az említett célkitűzések elérése érdekében az IPA III keretében végrehajtott intézkedéseknek – azon intézkedések mellett, amelyeknél az éghajlatpolitika a fő célkitűzések egyike – a környezeti fenntarthatósággal és az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzéseket lehetőség szerint minden ágazatban érvényesíteniük kell, különös figyelmet fordítva a környezetvédelemre és a határon átnyúló szennyezés kezelésére, valamint törekedniük kell a zöld növekedés elérésére a nemzeti és a helyi stratégiákban, ideértve a fenntarthatósági kritériumok támogatását a közbeszerzések terén is. Az IPA III keretében végrehajtott intézkedéseknek összhangban kell állniuk a „ne árts” elvvel, és amennyiben lehetséges, meg kell felelniük az uniós taxonómiának, különösen a Nyugat-Balkánon és Törökországban eszközölt beruházások fenntarthatóságának biztosítása érdekében.

⁽⁷⁾ HL L 282., 2016.10.19., 4. o.

- (27) E rendelet végrehajtását a nemek közötti egyenlőségnek, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepvállalása növelésének elvei kell, hogy vezéreljék, és annak – a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési tervekkel, valamint a releváns tanácsi következtetésekkel és nemzetközi egyezményekkel, többek között a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló, 2018. december 10-i tanácsi következtetésekkel összhangban – a nők és a lányok jogainak védelmére és előmozdítására kell törekednie. A nemek közötti egyenlőségnek, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepvállalása növelésének az Unió külső tevékenységében való megerősítése és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési tervekben megjelölt minimum teljesítményelőírások elérésére irányuló erőfeszítések növelése a nemek iránt érzékeny és transzformatív megközelítéshez kell, hogy vezessen az Unió és az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek közötti együttműködésben. A nemek közötti egyenlőségnek mindvégig tükröződnie és általánosan érvényesülnie kell e rendelet végrehajtása során.
- (28) Ez a rendelet az IPA III teljes időtartamára pénzügyi keretösszeget határoz meg, amely az éves költségvetési eljárás során az elsődleges referenciaösszeget jelenti az Európai Parlament és a Tanács számára a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, 2020. december 16-i intézményközi megállapodás ⁽⁸⁾ 18. pontja értelmében.
- (29) A Bizottságnak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell támogatásuk szabályszerűségét, koherenciáját, következetességét és kiegészítő jellegét, különösen a támogatási folyamat különböző fázisai során – többek között helyi szinten – tartott rendszeres konzultációk és gyakori információcsere révén. Meg kell tenni a szükséges lépéseket az egyéb donorokkal való jobb koordináció és kiegészítő jelleg biztosítása érdekében is, többek között rendszeres konzultációk révén. A Bizottságnak biztosítania kell, hogy az I. mellékletben felsorolt kedvezményezett országokban a releváns érdekelt felekkel – ideértve adott esetben a civil társadalmi szervezeteket, valamint a helyi és regionális hatóságokat is – megfelelően konzultáljanak, és azok időben hozzáférjenek a releváns információkhoz annak lehetővé tétele érdekében, hogy érdemi szerepet játszanak a programok kialakítása és végrehajtása, valamint a kapcsolódó nyomonkövetési folyamatok során. Fokozni kell a civil társadalom szerepét a kormányzati szervek révén végrehajtott programokban és az uniós támogatás közvetlen kedvezményezettjeként is. Hasonlóképpen az uniós támogatásnak az emberijog-védőket is támogatnia kell.
- (30) Az e rendelet alapján támogatott célkitűzéseknek a releváns szakpolitikai területeken történő elérését célzó intézkedések prioritásait a Bizottság által megállapított programozási keretben kell meghatározni a 2021 – 2027-es időszakra vonatkozó uniós többéves pénzügyi keret időtartamára (a továbbiakban: IPA programozási keret). Az IPA programozási keretet az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettekkel partnerségben, az átfogó szakpolitikai kerettel és elvekkel, valamint az e rendeletben megállapított általános és egyedi célkitűzésekkel összhangban kell megállapítani, és annak kellően figyelembe kell vennie a releváns nemzeti stratégiákat. Az IPA programozási keretnek azonosítania kell – az egyes támogatási területekre vonatkozóan indikatív allokációkkal, ideértve a becsült éghajlat-politikával kapcsolatos kiadásokat is – a támogatás révén támogatandó területeket.
- (31) Az Uniónak és az I. mellékletben felsorolt kedvezményezetteknek közös érdekükben áll előmozdítani az említett kedvezményezetteknek az uniós tagság céljából a politikai, jogi és gazdasági rendszereik reformjára irányuló erőfeszítéseit. A támogatásnak mind teljesítményalapú megközelítésen, mind a méltányos részesedés elvén kell alapulnia, biztosítva a haladást az I. mellékletben felsorolt valamennyi kedvezményezett országban. A támogatást az egyedi helyzetük szerint kell megcélózni és ahhoz igazítani, figyelembe véve az e rendelet célkitűzéseinek való megfeleléshez szükséges bármely további erőfeszítéseket. Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek szükségleteit és kapacitásait a méltányos részesedés elvével összhangban kell figyelembe venni az egyéb kedvezményezettekkel összevetve aránytalanul alacsony szintű támogatás elkerülése érdekében. Az e rendelet alapján nyújtott támogatást a hatályát és az intenzitását illetően differenciálni kell az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek teljesítménye szerint, így különösen a reformok végrehajtása iránti elkötelezettségük és az abban elért haladásuk szerint, különösen a jogállamiság és az alapvető jogok, a demokratikus intézmények és a közigazgatási reform, a gazdasági fejlődés és a versenyképesség területén.
- (32) Amennyiben a releváns mutatók az I. mellékletben felsorolt valamely kedvezményezett által elért haladást illetően jelentős visszalépést vagy a haladás tartós hiányát mutatják az „alapvető feladatok elsődlegessége” megközelítés által lefedett területeken, a támogatás hatályát és intenzitását ennek megfelelően ki kell igazítani, a Tanács azon hatáskörének sérelme nélkül, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 215. cikkével összhangban valamely, egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakítását vagy korlátozását előíró határozatot követően korlátozó intézkedéseket fogadhasson el, és a

⁽⁸⁾ HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.

Bizottság azon hatáskörének sérelme nélkül, hogy az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽⁹⁾ (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) összhangban felfüggeszthessen kifizetéseket vagy finanszírozási megállapodások végrehajtását. Kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy a kedvezményezettek tiszteletben tartják-e az ENSZ Alapokmánya és a nemzetközi jog alapelveit.

- (33) A Bizottságnak minden évben értékelnie kell az IPA programozási keret végrehajtását, ismertetve, hogy miként került végrehajtásra a teljesítményalapú megközelítés és a méltányos részesedés elve. Az említett értékelésnek tartalmaznia kell minden egyes célkitűzésre és az I. mellékletben felsorolt minden egyes kedvezményezettre vonatkozóan a finanszírozási szint aktuális helyzetét is. Lehetővé kell tennie az e rendelettel létrehozott bizottság számára is, hogy megfelelő információval rendelkezzen ahhoz, hogy segítse a Bizottságot.
- (34) A Bizottságnak biztosítania kell, hogy egyértelmű nyomonkövetési és értékelési mechanizmusok álljanak rendelkezésre az uniós költségvetés végrehajtása során a hatékony elszámoltathatóság és átláthatóság biztosítása érdekében, valamint az e rendelet célkitűzéseinek elérése terén tett haladás hatékony értékelése érdekében. Amikor csak lehetséges és megfelelő, az Unió tevékenységének eredményeit előre meghatározott, átlátható, országspecifikus és mérhető, az IPA III sajátosságaihoz és célkitűzéseikhez igazított mutatók alapján kell nyomon követni és értékelni.
- (35) Az előcsatlakozási alapoknak a Bizottság általi közvetlen irányításától a kedvezményezettek általi közvetett irányításuk felé történő átmenetnek fokozatosnak kell lennie, és összhangban kell állnia az említett kedvezményezettek kapacitásaival, tekintetbe véve a jó kormányzás elveit is. A Bizottságnak meg kell hoznia az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét biztosító megfelelő felügyeleti intézkedéseket, és ha szükséges, vissza kell tudnia fordítani az említett átmenetet. A támogatásnak továbbra is igénybe kell vennie azon struktúrákat és eszközöket, amelyek az előcsatlakozási folyamat során beváltak.
- (36) Az Uniónak a rendelkezésre álló erőforrások leghatékonyabb felhasználására kell törekednie külső tevékenysége hatásainak optimalizálása érdekében. Ezt az Unió külső finanszírozási eszközeivel való koherencia, következetesség és kiegészítő jelleg révén, valamint az egyéb uniós szakpolitikákkal és programokkal – mint például az (EU) 2021/695 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁰⁾ létrehozott „Horizont Európa” kutatási és innovációs keretprogrammal, az (EU) 2021/817 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹¹⁾ létrehozott Erasmus+-szal, az (EU) 2021/818 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹²⁾ létrehozott Kreatív Európa programmal, az európai zöld megállapodással, az (EU) 2021/1056 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹³⁾ létrehozott Igazságos Átmenet Alappal és az (EU) 2021/1153 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁴⁾ létrehozott Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel – való szinergiák révén kell elérni, ideértve adott esetben a makroszintű pénzügyi támogatással való koherenciát és kiegészítő jelleget is.
- (37) Annak érdekében, hogy maximalizálni lehessen a kombinált beavatkozások hatását egy közös célkitűzés elérése érdekében, az IPA III-nak képesnek kell lennie arra, hogy hozzájáruljon a más programok szerinti intézkedésekhez mindaddig, amíg a hozzájárulások nem ugyanazon költségeket fedezik.
- (38) Az IPA III keretében nyújtott finanszírozást fel kell használni az Erasmus+ nemzetközi dimenziójához tartozó intézkedések finanszírozására, amelyek végrehajtását az (EU) 2021/817 rendeletnek megfelelően kell elvégezni.

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 1. o.).

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/817 rendelete (2021. május 20.) az Erasmus+ elnevezésű uniós oktatási és képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 189., 2021.5.28., 1. o.).

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/818 rendelete (2021. május 20.) a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról és az 1295/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 189., 2021.5.28., 34. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendelete (2021. június 24.) az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról (HL L 231., 2021.6.30., 1. o.).

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1153 rendelete (2021. július 7.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, valamint az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 249., 2021.7.14., 38. o.).

- (39) Erre a rendeletre az Európai Parlament és a Tanács által az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott horizontális költségvetési szabályok alkalmazandók. Az említett szabályokat a költségvetési rendelet állapítja meg, és azok meghatározzák különösen a költségvetés elkészítésére és – vissza nem térítendő támogatások, pénzdíjak, közbeszerzés és közvetett irányítás útján történő – végrehajtására vonatkozó eljárást, továbbá rendelkeznek a pénzügyi szereplők felelősségével kapcsolatos ellenőrzésekről. Az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott szabályok az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszert is magukban foglalnak.
- (40) mivel a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartása elengedhetetlen a költségvetési rendeletben említett hatékony és eredményes pénzgazdálkodáshoz, valamint a hatékony uniós finanszírozáshoz, a támogatást fel lehet függeszteni a demokráciának, az emberi jogoknak vagy a jogállamiság helyzetének az I. mellékletben felsorolt valamely kedvezményezett által előidézett romlása esetén.
- (41) Az e rendelet szerinti finanszírozási formákat és végrehajtási módszereket annak alapján kell megválasztani, hogy mennyiben képesek elérni a tevékenységek egyedi célkitűzéseit, és biztosítani a tervezett eredményeket, figyelembe véve különösen az ellenőrzések költségeit, az adminisztratív terheket és a szabályok be nem tartásának várható kockázatát. Ennek keretében mérlegelni kell az összegű átalányok, a százalékos átalányok és az egységköltségek, valamint a költségfüggetlen finanszírozás alkalmazását a költségvetési rendelet 125. cikkének (1) bekezdésében említettek szerint.
- (42) Az Uniónak továbbra is közös szabályokat kell alkalmaznia a külső tevékenységének végrehajtására. A külső tevékenység finanszírozására szolgáló uniós eszközök végrehajtására vonatkozó szabályokat és eljárásokat az (EU) 2021/947 rendelet állapítja meg. További részletes rendelkezéseket kell megállapítani konkrét helyzetek kezelése céljából, különösen a határon átnyúló együttműködési, a mezőgazdasági és a vidékfejlesztési szakpolitikai területekre vonatkozóan.
- (43) A külső tevékenységeket gyakran rendkívül változó környezetben hajtják végre, ami szükségessé teszi a folyamatos és gyors alkalmazkodást az uniós partnerek változó szükségleteihez és az olyan globális kihívásokhoz, mint például az emberi jogok, a demokrácia és a jó kormányzás, a biztonság és a stabilitás, az éghajlatváltozás és a környezet, az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás és azok kiváltó okai. A kiszámíthatóság elvének az új szükségletekre való gyors reagálás szükségességével való összeegyeztetése következtében a programok pénzügyi végrehajtásának kiigazítását jelenti. Az Unió előre nem látható szükségletekre való reagálási képességének növelése érdekében – tiszteletben tartva ugyanakkor azon elvet, hogy az uniós költségvetést évenként határozzák meg –, e rendeletnek meg kell őriznie a költségvetési rendelet által más szakpolitikák számára lehetővé tett rugalmasságot – nevezetesen a lekötött pénzeszközök átvitelét és újbóli lekötését –, betartva ugyanakkor az e rendeletben megállapított célokat és célkitűzéseket. Ez biztosítani fogja az uniós pénzeszközök hatékony felhasználását mind az uniós polgárok, mind az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek számára, ezáltal maximalizálva az Unió külső tevékenysége keretében végrehajtott beavatkozásokhoz rendelkezésre álló uniós pénzeszközöket.
- (44) Az (EU) 2021/947 rendelettel létrehozott új Európai Fenntartható Fejlődési Alap Plusznak (EFFA+), amely elődjére épít, vissza nem térítendő támogatások, költségvetési garanciák és más finanszírozási eszközök formájában világszerte – többek között az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek részére – finanszírozási kapacitást biztosító integrált pénzügyi csomagot kell alkotnia. Az e rendelet alapján végzett, a Nyugat-Balkánra vonatkozó EFFA+-műveletek irányítását a nyugat-balkáni beruházási keretnek (WBIF) kell biztosítania. A WBIF irányítóbizottsága magában foglalja adott esetben az I. mellékletben felsorolt nyugat-balkáni kedvezményezetteket, az Európai Nyugat-Balkán Közös Alap hozzájárulóit, releváns pénzügyi intézményeket és releváns regionális szervezeteket. A Nyugat-Balkánra vonatkozó EFFA+-műveletekért felelős külön stratégiai testületnek a továbbiakban is ilyen inkluzívnak kell maradnia.
- (45) Az (EU) 2021/947 rendelettel létrehozott külső tevékenységi garancia támogatja az EFFA+-műveleteket, és az IPA III-nak hozzá kell járulnia az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek javát szolgáló műveletek tekintetében a tartalékfeltöltési szükségletekhez, ideértve a makroszintű pénzügyi támogatási hitelekkel szembe fordított tartalékfeltöltést és kötelezettségeket is.
- (46) Fontos biztosítani, hogy a határon átnyúló együttműködési programokat a külső tevékenységi programokban és az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽¹⁵⁾ megállapított kerettel következetes módon hajtásák végre. E rendeletben egyedi társfinanszírozási rendelkezéseket kell megállapítani.

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1059 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alap és külső finanszírozási eszközök által támogatott európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről (HL L 231., 2021.6.30., 94. o.).

- (47) Az e rendeletben említett éves vagy többéves cselekvési tervek és intézkedések a költségvetési rendelet szerinti munkaprogramokat képeznek. Az éves vagy többéves cselekvési tervek több, egyetlen dokumentumba csoportosított intézkedésből állnak.
- (48) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁶⁾, valamint a 2988/95/EK, Euratom⁽¹⁷⁾, a 2185/96/Euratom, EK⁽¹⁸⁾ és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel⁽¹⁹⁾ összhangban az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedések útján kell védeni, ideértve a szabálytalanságok, többek között a csalás megelőzésére, feltárására, korrekciójára és kivizsgálására, az elveszített, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált források visszafizettetésére, valamint adott esetben a közigazgatási szankciók kiszabására vonatkozó intézkedéseket. Így különösen az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 2185/96/Euratom, EK és a 883/2013/EU, Euratom rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat – végezzen annak megállapítása céljából, hogy történt-e olyan csalás, korrupció vagy bármely más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit. Az Európai Ügyészség az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy nyomozást és vádhatósági eljárást folytasson az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁰⁾ értelmében vett, az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények esetében. A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, aki, illetve amely uniós forrásokban részesül, maradéktalanul együtt kell működni az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából, biztosítani kell a Bizottság, az OLAF, a Számvevőszék, valamint – az (EU) 2017/1939 rendelet szerinti megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok esetében – az Európai Ügyészség számára a szükséges jogokat és hozzáférést, továbbá gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak. Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezetteknek haladéktalanul jelenteniük kell a Bizottságnak valamely elsődleges közigazgatási vagy bírósági ténymegállapítás tárgyát képező szabálytalanságokat – többek között a csalást – is, és tájékoztatniuk kell a Bizottságot a közigazgatási és bírósági eljárások alakulásáról. A tagállamokban bevált gyakorlatokhoz való közelítés céljából ezen jelentéstételt elektronikus úton kell elvégezni, a Bizottság által létrehozott szabálytalanságkezelő rendszer alkalmazásával.
- (49) Az e rendelet alapján nyújtott támogatást átlátható, elszámoltatható és politikamentes módon kell végrehajtani. Ezt a Bizottságnak – helyi szinten is – szorosan nyomon kell követnie.
- (50) A tájékoztatás ösztönzi a demokratikus vitát, megerősíti az intézményi ellenőrzést és felügyeletet az uniós finanszírozás felett, valamint hozzájárul az Unió hitelének növeléséhez. Az Uniónak és az uniós finanszírozás kedvezményezettjeinek fokozniuk kell az uniós intézkedések láthatóságát, és megfelelő tájékoztatást kell nyújtaniuk az uniós támogatás hozzáadott értékéről. E tekintetben, a költségvetési rendelettel összhangban az uniós finanszírozás címzettjeivel kötött megállapodásoknak kötelezettségeket kell tartalmazniuk a megfelelő láthatóság biztosítása érdekében, és a Bizottságnak megfelelő módon és időben intézkednie kell, amennyiben az említett kötelezettségeket nem teljesítik.
- (51) A bővítéspolitikai keretben bekövetkező bármely változás vagy az I. mellékletben felsorolt kedvezményezett országokban bekövetkező jelentős fejlemények figyelembevétele érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni jogi aktusok elfogadására az EUMSZ 290. cikkének megfelelően, hogy kiigazítsa és naprakésszé tegye a támogatásnak a II. és III. mellékletben felsorolt tematikus prioritásait, valamint hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el e rendelet kiegészítése érdekében azáltal, hogy meghatározza a támogatás bizonyos egyedi célkitűzéseit és tematikus prioritásait. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munka során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak⁽²¹⁾ megfelelően kerüljön sor. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

⁽¹⁷⁾ A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

⁽¹⁸⁾ A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

⁽¹⁹⁾ A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

⁽²¹⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

- (52) Az e rendelet végrehajtására vonatkozó egységes feltételek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni különösen az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettekkel való közvetett irányítás egyedi feltételei és struktúrái tekintetében, valamint a vidékfejlesztési támogatás végrehajtása tekintetében. Ezen hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ⁽²²⁾ megfelelően kell gyakorolni. Az e rendelet végrehajtására vonatkozó egységes feltételek megállapítása során figyelembe kell venni a korábbi előcsatlakozási támogatás irányításából és végrehajtásából nyert tanulságokat. Az említett egységes feltételeket módosítani kell, ha a fejlemények megkövetelik.
- (53) Az e rendelettel létrehozott bizottságnak hatáskörrel kell rendelkeznie az 1085/2006/EK ⁽²³⁾ és a 231/2014/EU tanácsi rendelet szerinti jogi aktusok és kötelezettségvállalások, valamint a 389/2006/EK tanácsi rendelet ⁽²⁴⁾ 3. cikkének a végrehajtása tekintetében is.
- (54) mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (55) Annak biztosítása céljából, hogy a releváns szakpolitikai területen folyamatos maradjon a támogatások nyújtása, és hogy a végrehajtás a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret kezdő időpontjától megkezdődhessen, e rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie, és azt visszaható hatállyal, 2021. január 1-jétől kell alkalmazni,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet létrehozza az Előcsatlakozási Támogatási Eszközt (a továbbiakban: IPA III) a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret (a továbbiakban: a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret) időtartamára.

A rendelet megállapítja az IPA III célkitűzéseit, a 2021–2027-es időszakra szóló költségvetést, az uniós támogatás formáit és a támogatás nyújtására vonatkozó szabályokat.

2. cikk

Fogalommeghatározás

E rendelet alkalmazásában a „határon átnyúló együttműködés” a következők közötti együttműködés:

- a) a tagállamok és az e rendelet I. mellékletében felsorolt, az (EU) 2021/1059 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említettek szerinti kedvezményezettek;
- b) az e rendelet I. mellékletében felsorolt két vagy több kedvezményezett; vagy

⁽²²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

⁽²³⁾ A Tanács 1085/2006/EK rendelete (2006. július 17.) egy előcsatlakozási támogatási eszköz (IPA) létrehozásáról (HL L 210., 2006.7.31., 82. o.).

⁽²⁴⁾ A Tanács 389/2006/EK rendelete (2006. február 27.) a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról és az Európai Újjáépítési Ügynökségről szóló 2667/2000/EK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 65., 2006.3.7., 5. o.).

- c) az e rendelet I. mellékletében felsorolt kedvezményezettek és az (EU) 2021/947 rendelet I. mellékletében felsorolt országok és területek.

3. cikk

Az IPA III célkitűzései

(1) Az IPA III általános célkitűzése, hogy támogassa az I. mellékletben felsorolt kedvezményezetteket azon politikai, intézményi, jogi, közigazgatási, társadalmi és gazdasági reformok elfogadásában és végrehajtásában, amelyekre ezen kedvezményezetteknek a jövőbeli uniós tagság céljából szükségük van ahhoz, hogy megfeleljenek az uniós értékeknek, valamint hogy fokozatosan igazodjanak az uniós szabályokhoz, előírásokhoz, szakpolitikákhoz és gyakorlatokhoz (a továbbiakban: uniós vívmányok), ezáltal hozzájárulva a kölcsönös stabilitáshoz, biztonsághoz, békéhez és jóléthez.

(2) Az IPA III egyedi célkitűzései a következők:

- a) megerősíteni a jogállamiságot, a demokráciát, az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartását, többek között a független igazságszolgáltatás előmozdítása, a megerősített biztonság, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem, a nemzetközi jognak való megfelelés, a tömegtájékoztatás szabadsága és a tudományos élet szabadsága, valamint a civil társadalom számára támogató környezet révén, előmozdítani a megkülönböztetés tilalmát és a toleranciát, biztosítani a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak tiszteletben tartását és a nemek közötti egyenlőség előmozdítását és javítani a migrációkezelést, ideértve a határigazgatást és az irreguláris migrációval szembeni fellépést, valamint a kényszerű lakóhelyelhagyás kezelését;
- b) megerősíteni a közigazgatás hatékonyságát, valamint támogatni az átláthatóságot, a strukturális reformokat és a jó kormányzást minden szinten, többek között a közbeszerzés és az állami támogatások területén;
- c) kialakítani az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek szabályait, előírásait, szakpolitikáit és gyakorlatait az Unióéhoz közelítve, továbbá megerősíteni a regionális együttműködést, a megbékélést és a jószomszédi viszonyt, valamint az emberek közötti kapcsolatokat és a stratégiai kommunikációt;
- d) megerősíteni a gazdasági és társadalmi fejlődést és kohéziót, különös figyelemmel a fiatalokra, többek között minőségi oktatási és foglalkoztatási szakpolitikák révén, beruházások és a magánszektor-fejlesztés támogatása révén, a kis- és középvállalkozásokra (kkv-k), valamint a mezőgazdaságra és a vidékfejlesztésre összpontosítva;
- e) megerősíteni a környezetvédelmet, növelni az éghajlatváltozással szembeni rezilienciát, felgyorsítani az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérést, fejleszteni a digitális gazdaságot és társadalmat, és megerősíteni a fenntartható konnektivitást annak valamennyi dimenziójában;
- f) támogatni a területi kohéziót, valamint a szárazföldi és a tengeri határon átnyúló együttműködést, ideértve a transznacionális és az interregionális együttműködést is.

(3) Az egyedi célkitűzésekkel összhangban a támogatás adott esetben a következő tematikus prioritásokkal foglalkozhat:

- a) a jogállamiság biztosításához szükséges intézmények létrehozása és megfelelő működésüknek egy korai szakasztól való előmozdítása, valamint a demokratikus intézmények további megszilárdítása;
- b) a migrációs kihívásokkal való szembenézést szolgáló kapacitások megerősítése regionális és nemzetközi szinten;
- c) a stratégiai kommunikációt szolgáló kapacitások erősítése, ideértve az Unió tagsági kritériumainak teljesítéséhez szükséges reformokra vonatkozó, a nyilvánosságnak szóló kommunikációt;
- d) a jó kormányzás megerősítése és a közigazgatás reformja a közigazgatás alapelveivel összhangban;
- e) a költségvetési és gazdasági kormányzás megerősítése;
- f) a jószomszédi kapcsolatok, a regionális stabilitás és a kölcsönös együttműködés valamennyi vonatkozásának megerősítése;
- g) az Unió és partnerei kapacitásának megerősítése a konfliktusmegelőzés, a békeépítés, valamint a válság előtti és utáni szükségletek kezelése érdekében;
- h) a civil társadalmi szervezetek kapacitásainak, függetlenségének és pluralitásának megerősítése;
- i) a kedvezményezettek szabályainak, előírásainak, szakpolitikáinak és gyakorlatainak az Unióéhoz való közelítésének előmozdítása;

- j) a nemek közötti egyenlőségnek, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepvállalása növelésének előmozdítása;
- k) az oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés és azok minőségének megerősítése minden szinten, továbbá támogatás nyújtása a kulturális és kreatív ágazatok, valamint a sport részére;
- l) a minőségi foglalkoztatás és a munkaerőpiacra való belépés ösztönzése;
- m) a szociális védelem és a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem;
- n) az intelligens, fenntartható, inkluzív és biztonságos közlekedés előmozdítása, a fő hálózati infrastruktúrákon a szűk keresztmetszetek felszámolása, továbbá az energiaellátás biztonságának és diverzifikálásának javítása;
- o) a magánszektor működési környezetének és a vállalkozások, különösen a kkv-k versenyképességének javítása;
- p) a digitális technológiákhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, valamint a kutatás, technológiafejlesztés és innováció megerősítése;
- q) hozzájárulás az élelmiszer- és vízellátás védelméhez és biztonságához;
- r) a környezet védelme és a környezet minőségének javítása;
- s) együttműködés az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettekkel a nukleáris energia békés célú felhasználása során az egészségügy, a mezőgazdaság és az élelmiszer-biztonság területén;
- t) az agrár-élelmiszeripari és halászati ágazat azon képességének növelése, hogy megbirkózzanak a versenyképességgel és a piaci erővel.

(4) A jószomszédi kapcsolatok előmozdítása, az uniós integráció ösztönzése és a társadalmi-gazdasági fejlődés előmozdítása céljából az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek közötti, határon átnyúló együttműködéshez nyújtott támogatás adott esetben a következő tematikus prioritásokkal foglalkozhat:

- a) a foglalkoztatás, a munkavállalói mobilitás, valamint a társadalmi és kulturális befogadás határokon átnyúló előmozdítása;
- b) a környezet védelme, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásnak, az éghajlatváltozás mérséklésének, valamint a kockázat-megelőzésnek és -kezelésnek előmozdítása;
- c) a fenntartható közlekedés előmozdítása és a köztulajdonú infrastruktúrák javítása;
- d) a digitális gazdaság és társadalom előmozdítása;
- e) a turizmus ösztönzése, valamint a kulturális és természeti örökség megőrzése és népszerűsítése;
- f) a fiatalokat, a sportot, az oktatást és a készségfejlesztést célzó beruházások;
- g) a helyi és regionális kormányzás előmozdítása;
- h) a megbékélés és az átmeneti igazságszolgáltatás ösztönzésére irányuló, határon átnyúló kezdeményezések előmozdítása;
- i) a versenyképesség és az üzleti környezet javítása, valamint a kkv-k, a kereskedelem és a beruházások fejlesztése;
- j) a kutatás, a technológiai fejlődés, az innováció és a digitális technológiák megerősítése.

(5) Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek szükségleteinek és kapacitásainak megfelelő támogatásnyújtásra vonatkozó tematikus prioritásokat részletesebben a II. melléklet határozza meg. Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek közötti határon átnyúló együttműködésre vonatkozó tematikus prioritásokat részletesebben a III. melléklet határozza meg. Az említett tematikus prioritások mindegyike egynél több egyedi célkitűzés eléréséhez is hozzájárulhat.

(6) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy az IPA programozási keret elfogadását megelőzően a 14. és 15. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el annak érdekében, hogy kiegészítse ezt a rendeletet az e cikk (3) bekezdésének a)–m) és r) pontjában, valamint (4) bekezdésének a)–j) pontjában említett kérdésekkel kapcsolatos együttműködésre vonatkozó bizonyos egyedi célkitűzések és tematikus prioritások meghatározásával.

4. cikk

Költségvetés

(1) Az IPA III-nak a 2021–2027-es időszakban történő végrehajtását szolgáló pénzügyi keretösszeg folyó áron 14 162 000 000 EUR.

(2) Az e cikk (1) bekezdésében említett összeg az (EU) 2021/947 rendelet 24. cikkével összhangban felhasználható az IPA III végrehajtását szolgáló kísérő intézkedések finanszírozására, így például előkészítési, nyomonkövetési, ellenőrzési, audit- és értékelési tevékenységekre, ideértve a szervezeti információtechnológiai rendszereket is.

5. cikk

Programokon átnyúló rendelkezések

(1) E rendelet végrehajtása során biztosítani kell az Unió külső tevékenységének egyéb területeivel, valamint az egyéb releváns uniós szakpolitikákkal és programokkal való összhangot, szinergiákat és egymást kiegészítő jelleget, továbbá a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherenciát.

(2) Az e rendelet alapján végrehajtott tevékenységekre alkalmazni kell az (EU) 2021/947 rendeletet, amennyiben ezen rendeletben hivatkozás történik rá.

(3) Az IPA III pénzeszközöket biztosít az (EU) 2021/817 rendelettel összhangban végrehajtott és irányított intézkedésekhez. Az említett pénzeszközök felhasználására az (EU) 2021/817 rendeletet kell alkalmazni. Ebből a célból az IPA III hozzájárulását bele kell foglalni az (EU) 2021/947 rendelet 13. cikkének (6) bekezdésében említett és az említett rendeletben megállapított eljárásoknak megfelelően elfogadott egységes programozási dokumentumba. Az említett programozási dokumentumnak tartalmaznia kell az (EU) 2021/817 rendelet alapján megállapított intézkedésekre allokálандó indikatív minimumösszeget.

(4) E rendelet szerinti támogatást lehet nyújtani a következő alapok keretében előírt típusú intézkedésekre: az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap, amelyek egyedi célkitűzéseit és támogatási hatályát az (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁵⁾ határozza meg, az (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽²⁶⁾ létrehozott Európai Szociális Alap Plusz és a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervekhez (KAP-stratégiai tervek) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozandó Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap.

(5) Az Európai Regionális Fejlesztési Alap hozzájárul az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek és egy vagy több tagállam közötti, határon átnyúló együttműködés számára létrehozott programokhoz vagy intézkedésekhez. A Bizottság fogadja el az említett programokat és intézkedéseket e rendelet 17. cikkének (3) bekezdésével összhangban. A határon átnyúló együttműködésre juttatott IPA III alapokból (a továbbiakban: IPA III CBC) nyújtott, az (EU) 2021/1059 rendelet 10. cikkének (3) bekezdésében említett hozzájárulás összegét az említett cikkel összhangban kell meghatározni. Az IPA III CBC programokat az (EU) 2021/1059 rendelettel összhangban kell irányítani.

⁽²⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60. o.).

⁽²⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Pluszról (ESZA+) és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21. o.).

(6) Az IPA III hozzájárulhat azon transznacionális és interregionális együttműködési programokhoz vagy intézkedésekhez, amelyeket az (EU) 2021/1059 rendelet alapján hoztak létre és hajtanak végre, adott esetben figyelembe véve a makroregionális stratégiákat vagy a tengeri medencékre vonatkozó stratégiákat, és amelyekben az e rendelet I. mellékletében felsorolt kedvezményezettek vesznek részt.

Amennyiben valamely transznacionális és interregionális együttműködési programot vagy intézkedést az NDICI is támogat, az (EU) 2021/947 rendelet 22. cikkének (5) bekezdésével összhangban kell előfinanszírozást fizetni.

(7) Adott esetben más uniós programok is hozzájárulhatnak az e rendelet alapján, a 9. cikkel összhangban megállapított intézkedésekhez, feltéve, hogy a hozzájárulások nem ugyanazon költségeket fedezik. Ez a rendelet más uniós programok alapján megállapított intézkedésekhez is hozzájárulhat, feltéve, hogy a hozzájárulások nem ugyanazon költségeket fedezik. Ilyen esetekben az említett intézkedésekre vonatkozó munkaprogramnak meg kell állapítania, hogy mely szabályok alkalmazandók.

(8) Az uniós finanszírozás koherenciájának és hatékonyságának biztosítása vagy a regionális együttműködés ösztönzése érdekében a Bizottság – amennyiben kellően indokolt – dönthet úgy, hogy kiterjeszti a 9. cikk (1) bekezdésében említett cselekvési tervek és intézkedések támogathatóságát azon országokra, területekre vagy régiókra, amelyek egyébként a 3. cikk (1) bekezdése alapján nem volnának jogosultak finanszírozásra, feltéve, hogy a végrehajtandó terv vagy intézkedés globális, regionális vagy határon átnyúló jellegű.

II. FEJEZET

Stratégiai tervezés

6. cikk

Szakpolitikai keret és általános elvek

(1) Az e rendelet végrehajtására vonatkozó átfogó szakpolitikai keretet az Európai Tanács és a Tanács által meghatározott bővítéspolitikai keret, az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettekkel kötelező erejű jogviszonyt létrehozó megállapodások, valamint az Európai Parlament állásfoglalásai, a Bizottság közleményei, illetve a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének közös közleményei képezik. A Bizottság biztosítja az e rendelet alapján nyújtott támogatás és a bővítéspolitikai keret közötti koherenciát.

(2) A 3. cikk (2) bekezdésében említett egyedi célkitűzések elérésére irányuló, az IPA III keretében végrehajtott programok és intézkedések általánosan érvényesítik az éghajlatváltozás, a környezetvédelem, az emberi jogok és a nemek közötti egyenlőség horizontális prioritásait olyan integrált intézkedések előmozdítása érdekében, amelyek járulékos előnyt teremtenek, és koherens módon többféle célkitűzésnek felelnek meg. A programok és intézkedések adott esetben kezelik a fenntartható fejlődési célok – többek között a békés és befogadó társadalmak előmozdításának, valamint a szegénység csökkentésének céljai – közötti összefüggéseket.

(3) A Bizottság a tagállamokkal együttműködve hozzájárul a támogatás nyújtása során biztosítandó fokozott átláthatóság és elszámoltathatóság iránti uniós kötelezettségvállalások végrehajtásához, többek között azáltal, hogy – webalapú adatbázisok révén – elérhetővé teszi a támogatás volumenére és elosztására vonatkozó információt, továbbá biztosítja, hogy az adatok összehasonlíthatók, valamint könnyen hozzáférhetők, megoszthatók és közzétehetőek legyenek.

(4) A Bizottság és a tagállamok együttműködnek a koherencia biztosítása terén, valamint törekednek az e rendelet alapján nyújtott támogatás, illetve az Unió, a tagállamok és az Európai Beruházási Bank Csoport által nyújtott egyéb támogatás közötti átfedés elkerülésére, összhangban a külső támogatás területén történő operatív koordináció megerősítésére vonatkozó, már kialakult alapelvekkel – különösen a fejlesztéshatékonyságra vonatkozó nemzetközi alapelvekkel –, többek között a tagállamokkal való fokozott helyi szintű koordináció révén, valamint a szakpolitikák és az eljárások összehangolása révén. Az ilyen koordináció magában foglalja a támogatási ciklus különböző szakaszaiban folytatott rendszeres és időben történő konzultációkat, gyakori információcserét, magában foglalja a támogatás koordinálását célzó inkluzív üléseket, többek között helyi szinten is, és kulcsfontosságú lépést jelent az Unió és a tagállamok programozási eljárásaiban.

(5) Az inkluzív partnerség elvével összhangban a Bizottság adott esetben biztosítja, hogy az I. mellékletben felsorolt kedvezményezett országokban a releváns érdekelt felekkel, ideértve adott esetben a civil társadalmi szervezeteket és a helyi és regionális hatóságokat is, megfelelő módon konzultáljanak, és azok megfelelő időben hozzáférjenek a releváns információkhoz, hogy lehetővé váljon számukra, hogy érdemi szerepet játszanak a programok kialakítása és végrehajtása, valamint a kapcsolódó nyomonkövetési eljárások során. A Bizottság ösztönzi a releváns érdekelt felek közötti koordinációt.

A civil társadalmi szervezetek kapacitásait meg kell erősíteni, ideértve adott esetben a támogatás közvetlen kedvezményezettjeként élvezett kapacitásaikat is.

(6) A Bizottság a tagállamokkal együttműködve megteszi a szükséges lépéseket, hogy koordinációt és egymást kiegészítő jelleggel biztosítson multilaterális és regionális szervezetekkel és jogalanyokkal – így például nemzetközi szervezetekkel és pénzügyi intézményekkel –, valamint ügynökségekkel és nem-uniós donorokkal.

III. FEJEZET

Végrehajtás

7. cikk

IPA programozási keret

(1) Az e rendelet alapján nyújtott támogatás a 3. cikk (2) bekezdésében említett egyedi célkitűzések, valamint a 3. cikk (3) bekezdésében említett, és a II. és III. mellékletben részletesen meghatározott tematikus prioritások teljesítését célzó IPA programozási kereten alapul. A Bizottság állapítja meg az IPA programozási keretet a 2021 – 2027-es többéves pénzügyi keret időtartamára.

(2) Az Európai Parlament és a Tanács engedélyezi az éves előirányzatokat az a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret határain belül.

(3) Az IPA programozási keretet a 6. cikkben meghatározott szakpolitikai kerettel és általános elvekkel összhangban kell kialakítani, és annak kellően figyelembe kell vennie a releváns nemzeti stratégiákat és ágazati politikákat.

(4) Az IPA programozási keretnek magában kell foglalnia az uniós pénzeszközöknek adott esetben a 3. cikk (2) bekezdésében említett egyedi célkitűzésekkel összhangban egyes tematikus területekre szánt indikatív allokációit, évenkénti bontásban, a különböző egyedi célkitűzések eléréséhez hozzájáruló támogatás kombinálása lehetőségének sérelme nélkül.

(5) Az IPA programozási keretnek mutatókat kell tartalmaznia a 3. cikk (2) bekezdésében említett egyedi célkitűzések elérése terén haladás értékelése céljából. Az említett mutatóknak koherenseknek kell lenniük a IV. mellékletben említett fő teljesítménymutatókkal.

(6) A Bizottság – a 6. cikkben említett szakpolitikai keret alakulásának fényében és az e cikk (5) bekezdésében említett mutatók alapján – elvégzi az IPA programozási keret végrehajtásának éves értékelését. Az említett értékelésnek tartalmaznia kell az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek számára lekötött és tervezett allokációk aktuális helyzetét, valamint azt is, hogyan hajtották végre a 8. cikkben említett teljesítményalapú megközelítést és a méltányos részesedés elvét. A Bizottság benyújtja az említett értékelést a 17. cikkben említett bizottsághoz.

(7) A (6) bekezdésben említett éves értékelés alapján a Bizottság adott esetben javasolhatja az IPA programozási keret korrigálását. Továbbá a Bizottság felülvizsgálhatja az IPA programozási keretet az (EU) 2021/947 rendelet 42. cikkében említett féldős értékelést követően, és adott esetben korrigálhatja azt. Az IPA programozási keret bármely korrekcióját a (8) bekezdésben említett eljárással összhangban kell elvégezni.

(8) A (9) bekezdés sérelme nélkül a Bizottság végrehajtási jogi aktus útján fogadja el az IPA programozási keretet. Az említett végrehajtási jogi aktust a 17. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(9) A Bizottság fogadja el a 17. cikk (3) bekezdésével összhangban a tagállamokkal való határon átnyúló együttműködésre vonatkozó programozási keretet.

8. cikk

Támogatás a kedvezményezetteknek, teljesítményértékelés és a méltányos részesedés elve

(1) Az e rendelet alapján nyújtott támogatás mind teljesítményalapú megközelítésen, mind a méltányos részesedés elvén alapul, a (2), a (3) és a (4) bekezdésben meghatározottak szerint.

(2) A támogatásnak haladás biztosítására kell törekednie az I. mellékletben felsorolt valamennyi kedvezményezett tekintetében, továbbá a támogatást az egyedi helyzetük szerint kell megcélózni és ahhoz igazítani, figyelembe véve az e rendelet célkitűzéseinek való megfeleléshez szükséges bármely további erőfeszítéseket. Az említett kedvezményezettek szükségleteit és kapacitásait a méltányos részesedés elvével összhangban kell figyelembe venni az egyéb kedvezményezettekkel összevetve aránytalanul alacsony szintű támogatás elkerülése érdekében.

(3) A támogatást a hatályát és az intenzitását illetően differenciálni kell az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek teljesítménye szerint – így különösen a reformok végrehajtása iránti elkötelezettségük és az abban elért haladásuk tekintetében –, valamint a szükségleteik szerint.

(4) Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek teljesítményének értékelése és a nyújtandó támogatásról való döntéshozatal során különös figyelmet kell fordítani a jogállamiság és az alapvető jogok, a demokratikus intézmények és a közigazgatási reform, valamint a gazdasági fejlődés és versenyképesség területén tett erőfeszítésekre.

(5) Abban az esetben, ha az I. mellékletben felsorolt valamely kedvezményezett által elért előrehaladást illetően jelentős visszalépés vagy a haladás tartós hiánya jelentkezik az e cikk (4) bekezdésében említett területeken – a 7. cikk (5) bekezdésében említett mutatókkal mérve –, a támogatás hatályát és intenzitását a (6) bekezdéssel összhangban ennek megfelelően ki kell igazítani, többek között a pénzeszközök arányos csökkentésével és azok átirányításával oly módon, ami elkerüli az alapvető jogok, a demokrácia és a jogállamiság – többek között a civil társadalom támogatása és adott esetben a helyi hatóságokkal való együttműködés – javítását célzó támogatás veszélyeztetését. Amennyiben az előrehaladás újraindul, a támogatást is ennek megfelelően ki kell igazítani a (6) bekezdéssel összhangban az említett erőfeszítések további támogatása érdekében.

(6) Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezetteknek nyújtandó támogatásról a 9. cikkben említett intézkedések keretében kell dönteni.

9. cikk

Végrehajtási intézkedések és módszerek

(1) Az e rendelet alapján nyújtott támogatást közvetlen irányítással vagy közvetett irányítással, a költségvetési rendelettel összhangban kell végrehajtani az (EU) 2021/947 rendelet II. címének III. fejezetében említett éves vagy többéves cselekvési tervek és intézkedések útján. A Bizottság – végrehajtási jogi aktusok útján – cselekvési terveket és intézkedéseket fogad el. Az említett végrehajtási jogi aktusokat a 17. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárásnak megfelelően kell elfogadni. Erre a rendeletre az (EU) 2021/947 rendelet II. címének III. fejezete alkalmazandó, az említett rendelet 28. cikke (1) bekezdésének kivételével.

(2) A Bizottság általi közvetlen irányítástól az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek általi közvetett irányítás felé történő átmenetnek fokozatosnak kell lennie, és összhangban kell állnia az említett kedvezményezettek kapacitásaival, valamint figyelembe kell vennie a jó kormányzás elveit. A Bizottság adott esetben meghozza az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét biztosító megfelelő felügyeleti intézkedéseket. A Bizottság vissza is fordíthatja az említett átmenetet abban az esetben, ha az I. mellékletben felsorolt valamely kedvezményezett nem felel meg a költségvetési rendeletben megállapított releváns kötelezettségeknek, elveknek, célkitűzéseknek és szabályoknak.

(3) Az Európai Parlament rendszeres véleménycserét tarthat a Bizottsággal saját támogatási programjai vonatkozásában olyan kérdésekről, mint például a kapacitásépítés – ideértve a kapcsolódó közvetítést és párbeszédet – és a választási megfigyelés.

(4) E rendelet szerinti cselekvési terveket legfeljebb hét évig tartó időszakra lehet elfogadni.

(5) A költségvetés-támogatásnak a kölcsönös elszámoltathatóságon, valamint a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság iránti közös elkötelezettségen kell alapulnia, és azt a költségvetési rendelet 236. cikkével és az (EU) 2021/947 rendelet 27. cikkével összhangban kell nyújtani. Az IPA III keretében végrehajtott intézkedések támogatják a parlamenti ellenőrzés, az auditkapacitások fejlesztését, valamint a fokozott átláthatóságot és az információkhoz való nyilvános hozzáférést.

10. cikk

Határon átnyúló együttműködés

(1) A pénzügyi keretösszeg legfeljebb 3 %-át az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek és a tagállamok közötti, határon átnyúló együttműködési programokra kell indikatívan allokálni, szükségleteiknek és prioritásaiknak megfelelően.

(2) Az uniós társfinanszírozási arány az egyes prioritások szintjén nem lehet magasabb egy határon átnyúló együttműködési program elszámolható kiadásainak 85 %-ánál.

(3) A tagállamokkal folytatott, határon átnyúló együttműködés előfinanszírozási szintje meghaladhatja az (EU) 2021/1059 rendelet 51. cikkének (3) bekezdésében említett százalékos arányt, és annak a programra szánt első három költségvetési kötelezettségvállalás 50 %-át kell kitennie.

(4) Amennyiben a határon átnyúló együttműködési programok az (EU) 2021/1059 rendelet 12. cikkével összhangban megszűnnek, a megszünt programnak e rendelet alapján nyújtott támogatás, amely továbbra is rendelkezésre áll, felhasználható az e rendelet alapján támogatható egyéb intézkedések finanszírozására.

IV. FEJEZET

Támogathatóság

11. cikk

Támogathatóság az IPA III keretében

Az e rendelet alapján finanszírozott intézkedésekre vonatkozó közbeszerzési, vissza nem térítendő támogatási és díjodaítelési eljárásokban való részvétel nyitva áll nemzetközi és regionális szervezetek előtt, valamint valamennyi egyéb természetes személy előtt, akik a következő országok állampolgárai, illetve olyan jogi személyek előtt, amelyek ténylegesen székhellyel rendelkeznek a következő országokban:

- a) a tagállamok, az e rendelet I. mellékletében felsorolt kedvezményezettek, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő felei és az (EU) 2021/947 rendelet I. mellékletében szereplő országok; és
- b) olyan országok, amelyek számára a Bizottság a külső támogatás kölcsönös igénybevételének lehetőségét biztosítja.

A b) pont alkalmazásában a kölcsönös igénybevételi lehetőség legalább egyéves, korlátozott időtartamra biztosítható, amikor egy ország egyenlő feltételek mellett támogatásra jogosítja az Unióból és az e rendelet alapján támogatható országokból származó szervezeteket. A Bizottság az érintett címzett országgal vagy országokkal folytatott konzultációt követően határoz a kölcsönös igénybevételi lehetőségről.

V. FEJEZET

EFFA+ és költségvetési biztosítékok

12. cikk

Pénzügyi eszközök és külső tevékenységi garancia

(1) Az (EU) 2021/947 rendelet 31. cikkének (7) bekezdésével összhangban az e rendelet I. mellékletében felsorolt kedvezményezettek támogatásra jogosultak az Európai Fenntartható Fejlődési Alap Pluszon (EFFA+) és a külső tevékenységi garancián keresztül. Az EFFA+ és a külső tevékenységi garancia keretében folytatott műveleteket e rendelet alapján értelemszerűen az (EU) 2021/947 rendelet II. címének IV. fejezetében előírtak szerint, e cikk egyedi rendelkezéseire is figyelemmel kell finanszírozni.

(2) A Bizottságnak egy külön stratégiai testület nyújt tanácsadást a Nyugat-Balkánra vonatkozó EFFA+-műveletek irányítása során (a továbbiakban: stratégiai testület).

(3) A stratégiai testület tanácsot ad a Bizottságnak az EFFA+ keretében a Nyugat-Balkánra irányuló beruházások stratégiai irányára vonatkozóan, és hozzájárul azoknak az e rendeletben meghatározott irányadó elvekhez, szakpolitikai kerethez és célkitűzésekhez való közelítéséhez.

A stratégiai testület támogatja a Bizottságot a Nyugat-Balkánra vonatkozó általános beruházási célok meghatározásában a külső tevékenységi garanciának az EFFA+-műveletek támogatására történő alkalmazása tekintetében, valamint nyomon követi a beruházási keretek tematikus lefedettségének megfelelőségét és diverzifikáltságát.

- (4) A stratégiai testület a Bizottság, valamennyi tagállam és az Európai Beruházási Bank (EBB) képviselőiből áll.

Az Európai Parlament megfigyelői státusszal rendelkezik. A stratégiai testületben való részvétel nyitva állhat egyéb érintett érdekelt felek előtt is. A stratégiai testület dönt bármely új tag vagy megfigyelő bevonásáról.

A társelnökségre vonatkozó egyedi szabályok sérelme nélkül, a Bizottság tölti be a stratégiai testület elnöki tisztségét, amely lehetőség szerint konszenzussal fogad el véleményeket.

A stratégiai testület ülésein való részvétel önkéntes.

- (5) A Bizottság a stratégiai testület első ülését megelőzően javaslatot tesz az eljárási szabályzatra a stratégiai testület általi elfogadás céljából, ideértve a képviselőknek a nyugat-balkáni beruházási keretben való részvételére, a megfigyelők szerepére és a társelnökök kijelölésére vonatkozó szabályokat is.

A stratégiai testület üléseinek jegyzőkönyvét és napirendjét az elfogadásukat követően nyilvánosságra kell hozni.

- (6) A Bizottság minden évben jelentést tesz a stratégiai testületnek a Nyugat-Balkánra vonatkozó műveletek végrehajtása tekintetében elért haladásról.

VI. FEJEZET

Nyomon követés, jelentéstétel és értékelés

13. cikk

Nyomon követés, audit, értékelés és az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

- (1) Erre a rendeletre értelemszerűen alkalmazandó az (EU) 2021/947 rendelet 41. cikke a nyomon követéssel és a jelentéstétellel kapcsolatban. Az (EU) 2021/947 rendelet 41. cikkének (5) bekezdésében említett éves jelentésnek tartalmaznia kell az eszközönkénti (IPA, IPA II és IPA III) kötelezettségvállalásokkal és kifizetésekkel kapcsolatos információkat is.

- (2) Az IPA III végrehajtása és a 3. cikkben meghatározott egyedi célkitűzések elérése felé tett haladása nyomon követését szolgáló fő teljesítménymutatókat e rendelet IV. melléklete sorolja fel.

- (3) A tagállamokkal folytatott határon átnyúló együttműködésre vonatkozóan az (EU) 2021/1059 rendelet 34. cikkében említett mutatók alkalmazandók.

- (4) A IV. mellékletben felsorolt mutatókon kívül, az Unió bővítési politikájáról szóló éves bizottsági közleményt kísérő jelentéseket és a Bizottságnak a gazdasági reformprogramokra vonatkozó értékeléseit is figyelembe kell venni az IPA III támogatás eredménykeretében.

- (5) Az (EU) 2021/947 rendelet 41. cikkének (5) és (6) bekezdésében említett elemeken kívül, az éves jelentésnek az e rendelet 3. cikkében említett egyedi célkitűzéseket szolgáló kötelezettségvállalásokra vonatkozó információkat is tartalmaznia kell.

- (6) Az (EU) 2021/947 rendelet 42. cikke értelemszerűen alkalmazandó a félidős és a végső értékeléssel kapcsolatban.

- (7) A költségvetési rendeletnek az uniós pénzügyi érdekek védelméről szóló 129. cikkén felül, közvetett irányítás esetén az e rendelet I. mellékletében felsorolt kedvezményezetteknek haladéktalanul jelenteniük kell a Bizottságnak bármely, elsődleges közigazgatási vagy bírósági ténymegállapítás tárgyát képező szabálytalanságot – ideértve a csalást is –, és tájékoztatniuk kell a Bizottságot az ilyen szabálytalanságokkal kapcsolatos bármely közigazgatási és jogi eljárás előrehaladtáról. Az ilyen jelentéstételt elektronikus úton kell elvégezni, a Bizottság által létrehozott szabálytalanságkezelő rendszer alkalmazásával.

VII. FEJEZET

Záró rendelkezések

14. cikk

Felhatalmazás

A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy e rendelet 15. cikkének megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a II., III. és IV. melléklet módosítására vonatkozóan, valamint arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el e rendelet kiegészítésére vonatkozóan, annak érdekében, hogy meghatározza a támogatásnak a 3. cikk (6) bekezdésében említett egyedi célkitűzéseit és tematikus prioritásait.

15. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.
- (2) A Bizottságnak a 14. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása e rendelet érvényességi időszakára szól.
- (3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 14. cikkben említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
- (4) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.
- (5) A 14. cikk értelmében elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

16. cikk

További végrehajtási szabályok elfogadása

A 17. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárással összhangban a Bizottság az e rendelet végrehajtására vonatkozó, egységes feltételeket megállapító egyedi szabályokat fogad el, különösen a csatlakozásra való felkészülés céljából létrehozandó struktúrákkal és a vidékfejlesztési támogatással kapcsolatban.

17. cikk

Bizottsági eljárás

- (1) A Bizottság munkáját az előcsatlakozási támogatási eszköz bizottsága (a továbbiakban: az IPA III-bizottság) segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az IPA III-bizottság segíti a Bizottságot a 3. cikkben említett célkitűzések megvalósításában a Bizottság által a 7. cikk (6) bekezdésével és a 13. cikk (5) bekezdésével összhangban biztosított éves értékelés fényében.
- (3) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

- (4) Az IPA III-bizottság eljárási szabályzatának arányos határidőkről kell rendelkeznie, korai és hatékony lehetőségeket biztosítva a bizottsági tagok számára arra, hogy megvizsgálják a végrehajtási jogi aktusok tervezetét, és véleményt nyilvánítsanak, a 182/2011/EU rendelet 3. cikkével összhangban.
- (5) Amennyiben a bizottságnak írásbeli eljárásban kell véleményt nyilvánítania, az említett eljárást eredmény nélkül le kell zárni, amennyiben a véleménynyilvánításra vonatkozó határidőn belül a bizottság elnöke úgy határoz, vagy a bizottsági tagok egyszerű többsége ezt kéri.
- (6) Az EBB egy megfigyelője részt vesz az IPA III-bizottságnak az EBB-t érintő kérdésekre vonatkozó eljárásaiban.
- (7) Az IPA III-bizottság segíti a Bizottság munkáját, és hatáskörrel rendelkezik az 1085/2006/EK és a 231/2014/EU rendelet szerinti jogi aktusok és kötelezettségvállalások, valamint a 389/2006/EK rendelet 3. cikkének végrehajtása tekintetében is.
- (8) Az IPA III-bizottság nem illetékes az 5. cikk (3) bekezdésében említett, az Erasmus+-ra szánt hozzájárulás tekintetében.

18. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció és láthatóság

- (1) Az IPA III keretében nyújtott uniós finanszírozás címzettjeinek fel kell tüntetniük az uniós finanszírozás eredetét és különösen az intézkedések és azok eredményeinek népszerűsítése és az ezekről való jelentéstétel során biztosítaniuk kell az uniós finanszírozás láthatóságát azáltal, hogy az e rendelet alapján támogatott intézkedésekhez kapcsolódó kommunikációs anyagokon látható módon kiemelik az Uniótól kapott támogatást és annak az emberek számára képviselt előnyeit, továbbá azáltal, hogy következetes, hatékony és arányos célzott tájékoztatást nyújtanak stratégiai módon többféle célközönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.

Az IPA III keretében nyújtott uniós finanszírozás címzettjeivel kötött megállapodásoknak e tekintetben kötelezettségeket kell tartalmazniuk.

Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettekkel kötött megállapodásoknak tartalmazniuk kell a láthatósági és kommunikációs tevékenységek során követendő elveket és az említett tevékenységek célkitűzéseit, továbbá egyértelmű kötelezettséget az IPA III keretében végrehajtott programokkal és intézkedésekkel kapcsolatos információk aktív közzétételére vonatkozóan.

A kommunikációs tevékenységek eredményeinek javítása érdekében az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek közötti, határon átnyúló együttműködési programok tekintetében egyedi közös kommunikációs tevékenységeket kell tervezni.

Az IPA III keretében hozott intézkedéseket az uniós finanszírozású külső tevékenységekre vonatkozó és egyéb releváns iránymutatásokban foglalt kommunikációs és láthatósági követelményekkel összhangban kell elvégezni.

- (2) A Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeket végez az IPA III-hoz, valamint annak intézkedéseivel és eredményeivel kapcsolódóan, különösen helyi és regionális szinten, az uniós pénzügyi támogatás láthatóságának biztosítása érdekében. Az IPA III keretébenallokált pénzügyi forrásoknak hozzá kell járulniuk az Unió politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikációhoz és jelentéstételhez is, amennyiben az említett prioritások közvetlenül kapcsolódnak a 3. cikkben említett célkitűzésekhez.

- (3) Az IPA III támogatja a stratégiai kommunikációt és a társadalmi diplomáciát – beleértve a dezinformáció elleni küzdelmet is – az Unió értékeinek, valamint az Unió intézkedései hozzáadott értékének és az általuk elért eredményeknek a kommunikálása céljából.

- (4) A Bizottság a költségvetési rendelet 38. cikkével összhangban nyilvánosan hozzáférhetővé teszi – adott esetben egy átfogó, egységes honlapon keresztül is – az e rendelet alapján finanszírozott valamennyi intézkedésre vonatkozó releváns információkat.

(5) Amennyiben biztonsági kérdések vagy politikai érzékenységek előnyössé vagy szükségessé tehetik a kommunikációs és láthatósági tevékenységek korlátozását bizonyos országokban vagy területeken, illetve bizonyos időszakokban, az Unióval való konzultációt követően és az Unióval egyetértésben eseti alapon kell meghatározni a célközönséget és egy adott tevékenység népszerűsítése során használt láthatósági eszközöket, termékeket és csatornákat. Bármely ilyen kivételt megfelelően meg kell indokolni, valamint alkalmazási körüket minden egyes esetben meg kell határozni és korlátozni kell. Amennyiben egy hirtelen válságra válaszul gyors beavatkozásra van igény, nem szükséges azonnal teljes kommunikációs és láthatósági tervet készíteni. Mindazonáltal ilyen helyzetekben is kezdettől fogva megfelelően jelezni kell az uniós támogatást.

19. cikk

Átmeneti rendelkezések

(1) Ez a rendelet nem érinti az 1085/2006/EK vagy a 231/2014/EU rendelet alapján hozott intézkedések folytatását vagy módosítását, mely rendeletek továbbra is alkalmazandók az említett intézkedésekre azok lezárásáig. Az említett intézkedésekre az (EU) 2021/947 rendelet II. címének III. fejezete alkalmazandó, annak 28. cikke (1) és (3) bekezdésének kivételével, amelyek helyett a 236/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁷⁾ 8. cikkének (4) bekezdése, 10. cikkének (1) és (3) bekezdése alkalmazandó.

(2) Az IPA III pénzügyi keretösszege fedezheti továbbá az IPA II keretében és az IPA III keretében elfogadott intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és adminisztratív segítségnyújtási kiadásokat, valamint az előcsatlakozási támogatás utódprogramjának előkészítéséhez kapcsolódó tevékenységeket is.

(3) Szükség esetén előirányzatok vihetők be a 2027 utáni uniós költségvetésbe a 4. cikk (2) bekezdésében előírt kiadások fedezésére a 2027. december 31-ig be nem fejezett intézkedések irányításának lehetővé tétele érdekében.

20. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2021. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Strasbourgban, 2021. szeptember 15-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

D. M. SASSOLI

a Tanács részéről

az elnök

A. LOGAR

⁽²⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 236/2014/EU rendelete (2014. március 11.) a külső tevékenységek finanszírozására vonatkozó uniós eszközök végrehajtására vonatkozó közös szabályok és eljárások megállapításáról (HL L 77., 2014.3.15., 95. o.).

I. MELLÉKLET

Albán Köztársaság

Bosznia-Hercegovina

Izland

Koszovó *

Montenegró

Észak-macedón Köztársaság

Szerb Köztársaság

Török Köztársaság

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

II. MELLÉKLET

A TÁMOGATÁS TEMATIKUS PRIORITÁSAI

A támogatás adott esetben a következő tematikus prioritásokra irányulhat:

- a) A jogállamiság biztosításához szükséges intézmények létrehozása és megfelelő működésüknek egy korai szakasztól való előmozdítása, valamint a demokratikus intézmények további megszilárdítása. Ezen a területen a beavatkozások célja: független, elszámoltatható, pártatlan, professzionális, depolitizált és hatékony igazságszolgáltatási rendszerek kialakítása, ideértve az átlátható és érdemelvű munkaerő-felvételt, értékelési és előléptetési rendszereket, valamint a jogsértések esetén alkalmazandó hatékony fegyelmi eljárásokat és az igazságügyi együttműködés előmozdítását; az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása; a rendőrségi együttműködés és információcsere előmozdítása; hatékony eszközök kifejlesztése a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem, a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme, a migráncsempészség, a kábítószer-kereskedelem, a pénzmosás/a terrorizmus finanszírozása és a korrupció megelőzése, valamint az ellenük való küzdelem céljából; az Unióval való együttműködés támogatása a terrorizmus elleni küzdelem és a radikalizálódás megelőzése terén; valamint az emberi jogok előmozdítása és védelme, ideértve a következőket: a megkülönböztetés tilalma és a nemek közötti egyenlőség, a gyermek jogai, a kisebbségekhez tartozó személyek, többek között a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek és a romák jogai, valamint a lesbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális személyek jogai, továbbá az alapvető szabadságok, ideértve a véleménynyilvánítás szabadságát, a média szabadságát, a gyülekezés és az egyesülés szabadságát, valamint az adatvédelmet.
- b) A migrációs kihívásokkal való szembenézést szolgáló kapacitások megerősítése regionális és nemzetközi szinten. Ezen a területen a beavatkozások célja: a releváns információk megosztása, a határigazgatási és a migrációkezelési kapacitások további megerősítése, a nemzetközi védelemhez való hozzáférés biztosítása, a határellenőrzés és az irreguláris migráció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések fokozása és a kényszerű lakóhelyelhagyás kezelése.
- c) A stratégiai kommunikációt szolgáló kapacitások erősítése, ideértve az Unió tagsági kritériumainak teljesítéséhez szükséges reformokra vonatkozó, a nyilvánosságnak szóló kommunikációt. Ezen a területen az erőfeszítések célja a független és pluralista média, valamint a médiatudatosság továbbfejlesztésének a támogatása, és az erőfeszítések többek között eszközként szolgálnak a kapacitásépítéshez a kiberbiztonság területén, valamint a dezinformációval és a hibrid fenyegetések egyéb formáival szembeni állami és társadalmi reziliencia erősítéséhez.
- d) A jó kormányzás megerősítése és a közigazgatás reformja a közigazgatás alapelveivel összhangban. A beavatkozások célja: a közigazgatási reform kereteinek megerősítése, többek között a közbeszerzés területén, a stratégiai tervezés és az inkluzív és ismeretalapú szakpolitika javítása, valamint a jogalkotás fejlesztése; a közszolgálat szakmaiságának erősítése és depolitizálása az érdemelvűség megszilárdítása révén; az átláthatóság és elszámoltathatóság előmozdítása; a szolgáltatások minőségének és nyújtásának javítása, ideértve a megfelelő közigazgatási eljárásokat és az állampolgárközpontú e-kormányzatot; az államháztartási gazdálkodás megerősítése; és a jó minőségű statisztikák készítésének javítása.
- e) A költségvetési és gazdasági kormányzás megerősítése. A beavatkozások célja: a gazdasági reformprogramok végrehajtásának és a nemzetközi pénzügyi intézményekkel a gazdaságpolitika alapjai terén való szisztematikus együttműködés támogatása, valamint a gazdasági intézmények erősítése; a makrogazdasági stabilitás és a társadalmi kohézió megerősítését szolgáló kapacitás javítása; a fenntartható fejlődés és egy olyan működő piacgazdasággá válás irányába tett haladás támogatása, amely rendelkezik az Unión belüli versenyképességgel és piaci erők kezelésére való kapacitással; és előrelépés a közös regionális piac felé.
- f) A jószomszédi kapcsolatok, a regionális stabilitás és a kölcsönös együttműködés valamennyi vonatkozásának megerősítése.
- g) Az Unió és partnerei kapacitásának megerősítése a konfliktusmegelőzés, a békeépítés, valamint a válság előtti és utáni szükségletek kezelése érdekében, többek között a következők révén: korai előrejelzés és konfliktusérzékeny kockázatelemzés; az emberek közötti hálózatépítés, a megbékélés, a békeépítő és bizalomépítő intézkedések előmozdítása, a megbékélés, az átmeneti igazságszolgáltatást, a tények feltárását, a kártalanítást és a meg nem ismétlődés garanciáit előmozdító kezdeményezések (mint például a RECOM); valamint a biztonságot és a fejlesztést szolgáló kapacitásépítési intézkedések támogatása az (EU) 2021/947 rendelet 9. cikkével összhangban.
- h) Az I. mellékletben felsorolt kedvezményezett országokban a civil társadalmi szervezetek és a szociális partnerek szervezetei, köztük a szakmai szövetségek kapacitásainak, függetlenségének és pluralitásának megerősítése, valamint az uniós székhelyű szervezetek és az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek szervezetei közötti hálózatépítés ösztönzése minden szinten, lehetővé téve számukra, hogy hatékony párbeszédet folytassanak a köz- és magánszférabeli szereplőkkel.
- i) A kedvezményezettek szabályainak, előírásainak, szakpolitikáinak és gyakorlatainak az Unióéihoz való közelítésének előmozdítása, beleértve a közbeszerzésre és az állami támogatásra vonatkozó szabályokat is.

- j) A nemek közötti egyenlőségnek, valamint a nők és a lányok társadalmi szerepvállalása növelésének előmozdítása. Ezen a területen a beavatkozások célja: a nők és lányok jogainak érvényesülését, valamint a nemek közötti egyenlőség valódi és kézzelfogható javulását jobban támogató környezet megteremtése olyan stratégiai szakpolitikai területeken, mint például a nemi alapú erőszak minden formájának megszüntetése; szexuális és reprodukciós egészség és jogok; a nők és a lányok gazdasági és szociális jogai és a társadalmi szerepvállalásuk növelése; egyenlő részvétel és vezető szerep; nők, béke és biztonság; továbbá a zöld és a digitális átalakulások nemi dimenziója, többek között a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés támogatásán keresztül.
- k) Az oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés és azok minőségének megerősítése minden szinten, továbbá támogatás nyújtása a kulturális és kreatív ágazatok, valamint a sport részére. Ezen a területen a beavatkozások célja: a színvonalas kisgyermekkori nevelésben és gondozásban, az alapfokú és középfokú oktatásban való egyenlő részvétel előmozdítása; az alapkészségek tanításának javítása; az iskolázottsági szint emelése; a képzett munkaerő elvándorlásának kezelése; a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; a tanárok képzésének megerősítése; a gyermekek és fiatalok érvényesülésének elősegítése és annak lehetővé tétele, hogy teljes mértékben kibontakoztathassák a bennük rejlő lehetőségeket; a szakképzési rendszerek fejlesztése és a munkaalapú tanulási rendszerek előmozdítása a munkaerőpiacra való bejutás megkönnyítése érdekében, a fogyatékkal élő személyek számára is; a felsőoktatás és a kutatások minőségének és relevanciájának javítása; a volt diákok hálózati tevékenységének ösztönzése; és az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés erősítése, valamint az oktatásba és a hozzáférhető képzési infrastruktúrába irányuló beruházások támogatása, különösen a területi egyenlőtlenségek csökkentése és a szegregációmentes, inkluzív oktatás ösztönzése érdekében, és többek között a hozzáférhető digitális technológiák alkalmazása révén.
- l) A minőségi foglalkoztatás és a munkaerőpiacra való belépés ösztönzése. Ezen a területen a beavatkozások célja: a magas munkanélküliség és az inaktivitás kezelése a fiatalok (különösen a foglalkoztatásban, oktatásban vagy képzésben részt nem vevő fiatalok), a nők, a tartósan munkanélküli személyek és valamennyi alulreprézentalált csoport fenntartható munkaerőpiaci integrációjának támogatása révén. Az intézkedéseknek ösztönözniük kell a minőségi munkahelyteremtést, és támogatniuk kell a munkaügyi szabályok és előírások hatékony végrehajtását az egész területen, a szociális jogok európai pillérében meghatározott kulcsfontosságú alapelvekkel és jogokkal összhangban. A beavatkozás egyéb kulcsterületei a következők: a nemek közötti egyenlőség és a fiatalok támogatása, valamint a foglalkoztathatóságnak és a termelékenységnek, a munkavállalók és a vállalkozások változásokhoz való alkalmazkodásának, a fenntartható szociális párbeszéd kialakításának és a munkaerőpiaci intézmények, mint például az állami foglalkoztatási szolgálatok és a munkaügyi felügyelőségek korszerűsítésének és megerősítésének előmozdítása.
- m) A szociális védelem és a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem. Ezen a területen a beavatkozások célja: a szociális védelmi rendszerek korszerűsítése hatékony, eredményes és megfelelő védelem nyújtása érdekében az emberi élet valamennyi szakaszában, az intézményi gondozásról a családi és közösségalapú gondozásra történő áttérés előmozdítása, a társadalmi befogadás ösztönzése, az esélyegyenlőség elősegítése, valamint az egyenlőtlenségek és a szegénység kezelése. Ezen a területen a beavatkozások a következőkre is összpontosítanak: a marginalizálódott közösségek, így például a romák integrálása; a nem, faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, életkor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés elleni küzdelem; továbbá a megfizethető, fenntartható és magas színvonalú szolgáltatásokhoz, így például a kisgyermekkori neveléshez és gondozáshoz, lakhatáshoz, egészségügyi ellátáshoz és az alapvető szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, többek között a szociális védelmi rendszerek korszerűsítése révén.
- n) Az intelligens, fenntartható, inkluzív és biztonságos közlekedés előmozdítása, a fő hálózati infrastruktúrákon a szűk keresztmetszetek felszámolása, továbbá az energiaellátás biztonságának és diverzifikálásának javítása jelentős európai hozzáadott értéket képviselő projektekbe történő beruházás révén. A beruházásokat priorizálni kell a következők szempontjából való relevanciájuk szerint, a Közlekedési Közösségről szóló szerződés által ösztönzött reformokkal kölcsönhatásban: az Unióval való TEN-T-összeköttetések, határon átnyúló kapcsolatok, munkahelyteremtés, hozzájárulás a fenntartható mobilitáshoz, a kibocsátáscsökkentéshez, a környezeti hatásokhoz és a biztonságos mobilitáshoz. Az energetikai területen a beavatkozások célja az energiahatékonyság és a fenntartható energiatermelés növelése, valamint a szállító országok és útvonalak diverzifikálása.
- o) A magánszektor működési környezetének és a vállalkozások, különösen a kkv-k versenyképességének javítása, ideértve az intelligens szakosodást is, mivel ezek a növekedés, a munkahelyteremtés és a kohézió fő motorjai. Elsőbbséget kell biztosítani az olyan fenntartható projekteknek, amelyek javítják az üzleti környezetet.
- p) A digitális technológiákhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, valamint a kutatás, technológiafejlesztés és innováció megerősítése a digitális összekapcsoltságba, a digitális bizalomba és biztonságba, a digitális készségekbe és vállalkozói készségekbe, a kutatási és innovációs rendszerekben való kapacitásépítésbe, a mobilitásba, a kutatási infrastruktúrába és a támogató környezetbe történő beruházás révén, valamint a hálózatépítés és az együttműködés előmozdítása révén.
- q) Hozzájárulás az élelmiszer- és vízellátás védelméhez és biztonságához, valamint a diverzifikált és életképes gazdálkodási rendszerek fenntartásához életteli vidéki közösségekben és vidéken.

- r) A környezet védelme és a környezet minőségének javítása, a környezetkárosodás kezelése és a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása, a szárazföldi és tengeri ökoszisztéma és a megújuló természeti erőforrások megőrzésének és az azokkal való fenntartható gazdálkodásnak az előmozdítása, a levegőminőségbe, a víz- és hulladékgazdálkodásba, valamint a fenntartható vegyianyag-kezelésbe történő beruházás, az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, a fenntartható fogyasztás és termelés, valamint a zöld és körforgásos gazdaságra való áttérés támogatása, az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentéséhez való hozzájárulás, az éghajlatváltozással szembeni reziliencia növelése, valamint az éghajlat-politikai irányítás és tájékoztatás és az energiahatékonyság előmozdítása. Az IPA III előmozdítja az erőforrás-hatékony, biztonságos és fenntartható karbonszegény gazdaságra való áttérést támogató, továbbá a katasztrófákkal szembeni rezilienciát, valamint a katasztrófamegelőzést, -felkészültséget és -reagálást megerősítő szakpolitikákat.
- s) Együttműködés az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettekkel a nukleáris energia békés célú felhasználása során az egészségügy, a mezőgazdaság és az élelmiszer-biztonság területén, a legmagasabb szintű nemzetközi előírások teljeskörű betartásának biztosítása, valamint a radiológiai baleseteknek kitett helyi lakosságra gyakorolt hatásokat kezelő és életkörülményeik javítására törekvő intézkedések támogatása, és a nukleáris vonatkozású területekkel kapcsolatos tudásmenedzsment, képzés és oktatás előmozdítása. Ezen tevékenységeknek adott esetben koherenseknek kell lenniük az Európai Nukleáris Biztonsági Eszköz tevékenységeivel, és összhangban kell lenniük az (EU) 2021/947 rendelettel.
- t) Az agrár-élelmiszeripari és halászati ágazat azon képességének növelése, hogy megbirkózzon a versenyképességgel és a piaci erővel, valamint fokozatosan igazodjon az uniós szabályokhoz és előírásokhoz, törekedve ugyanakkor a vidéki és tengerparti területek kiegyensúlyozott területi fejlődése keretében gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi célok elérésére is.
-

III. MELLÉKLET

AZ I. MELLÉKLETBEN FELSOROLT KEDVEZMÉNYEZETEK KÖZÖTTI, HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSHEZ NYÚJTOTT TÁMOGATÁS TEMATIKUS PRIORITÁSAI

A jószomszédi kapcsolatok előmozdítása, az uniós integráció ösztönzése és a társadalmi-gazdasági fejlődés támogatása érdekében a határon átnyúló együttműködéshez nyújtott támogatás adott esetben a következő tematikus prioritásokra irányulhat:

- a) a foglalkoztatás, a munkavállalói mobilitás, valamint a társadalmi és kulturális befogadás határokon átnyúló előmozdítása, többek között a következők révén: a határon átnyúló munkaerőpiacok integrálása, ideértve a határon átnyúló mobilitást is; közös helyi foglalkoztatási kezdeményezések; információs és tanácsadó szolgáltatások és közös képzés; nemek közötti egyenlőség; esélyegyenlőség; a bevándorló csoportok és a kiszolgáltatott csoportok integrálása; az állami foglalkoztatási szolgálatokba történő beruházások; valamint a közegészségügybe és a szociális szolgáltatásokba irányuló beruházások támogatása;
- b) a környezet védelme, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, az éghajlatváltozás mérséklése, valamint a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása többek között a következők révén: együttes környezetvédelmi fellépések; a természeti erőforrások fenntartható használatának, az összehangolt tengeri területrendezésnek, az erőforrás-hatékonyságnak és a körforgásos gazdaságnak, a megújuló energiaforrások használatának, valamint a biztonságos és fenntartható, karbonszegény, zöld gazdaságra történő átállásnak az előmozdítása; a levegő- és a vízminőség javítása – többek között az európai környezetvédelmi előírásokhoz való közelítés fokozása révén –, valamint a hulladék- és a vízgazdálkodás javítása; az egyedi kockázatok kezelésére irányuló beruházások előmozdítása; a katasztrófákkal szembeni reziliencia, valamint a katasztrófamegelőzés, a katasztrófákra való felkészültség és reagálás biztosítása; továbbá a határokat átlépő folyókkal kapcsolatos nemzetközi koordináció előmozdítása és fokozása;
- c) a fenntartható közlekedés előmozdítása és a köztulajdonú infrastruktúrák fejlesztése többek között a következők révén: az elszigeteltség csökkentése a közlekedési és a digitális hálózatokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés javításával, valamint beruházás a határon átnyúló víz-, hulladék- és energiarendszerekbe és -létesítményekbe;
- d) a digitális gazdaság és társadalom előmozdítása többek között a digitális hálózati összekapcsoltság kiépítése, továbbá az e-kormányzati szolgáltatások, a digitális bizalom és biztonság, valamint a digitális készségek és vállalkozói készség fejlesztése révén;
- e) a turizmus, különösen a fenntartható turizmus ösztönzése, valamint a kulturális és természeti örökség megőrzése és népszerűsítése;
- f) a fiatalokat, a sportot, az oktatást és a készségfejlesztést célzó beruházások, többek között közös oktatási, szakképzési és képzési programok fejlesztése és végrehajtása, valamint a közös ifjúságiügyi tevékenységeket támogató infrastruktúrák fejlesztése;
- g) a helyi és regionális kormányzás előmozdítása, valamint a helyi és regionális hatóságok tervezési és adminisztratív kapacitásának erősítése;
- h) a megbékélés és az átmeneti igazságszolgáltatás ösztönzésére irányuló, határon átnyúló kezdeményezések előmozdítása (mint például a RECOM);
- i) a versenyképesség, az üzleti környezet javítása, valamint a kkv-k, a kereskedelem és a beruházások fejlesztése, többek között a vállalkozási készség előmozdítása és támogatása révén, különösen a kkv-kkal kapcsolatban, továbbá a helyi, határon átnyúló piacok fejlesztése és a nemzetköziesítés révén, hozzájárulva a közös regionális piachoz is;
- j) a kutatás, a technológiai fejlődés, az innováció és a digitális technológiák megerősítése, többek között a mobilitás előmozdítása révén, valamint az emberi erőforrások és a kutatási és technológiafejlesztési létesítmények megosztása révén.

IV. MELLÉKLET

A FŐ TELJESÍTMÉNYMUTATÓK LISTÁJA

A következő fő teljesítménymutatókat kell használni az I. mellékletben felsorolt kedvezményezettek által elért haladás és adott esetben felkészültség, valamint az IPA III egyedi célkitűzéseinek eléréséhez nyújtott uniós hozzájárulás mérésére:

1. A politikai kritériumokra vonatkozó összetett mutató ⁽¹⁾ (forrás: Európai Bizottság).
2. Viszonyulás az EU-hoz: az EU-hoz általánosságban pozitívan viszonyuló népesség százalékos aránya (forrás: Európai Bizottság/uniós küldöttségek).
3. Az uniós vívmányokhoz való közelítésre vonatkozó összetett mutató (forrás: Európai Bizottság).
4. A gazdasági kritériumokra vonatkozó összetett mutató (forrás: Európai Bizottság).
5. A szociális védelemmel kapcsolatos kiadások a GDP százalékában (forrás: Eurostat), valamint a 20 és 64 év közöttiek foglalkoztatási rátája, továbbá a kedvezményezett Gini-együtthatójának időbeli változása (forrás: Eurostat).
6. Digitális készségek (forrás: Eurostat).
7. „Vállalkozásbarát környezet” (forrás: Világbank).
8. A primer energia és a GDP alapján mért energaintenzitás (forrás: Eurostat). A megújuló energiának a teljes bruttó energiafogyasztáson belüli százalékos aránya (forrás: Eurostat).
9. Az IPA III támogatás segítségével elkerült üvegházhatásúgáz-kibocsátás (tonna CO₂-egyenérték) (forrás: Európai Bizottság). PM₁₀-koncentráció az uniós napi határértékhez (50 µg/m³) képest (forrás: Európai Környezetvédelmi Ügynökség).
10. Az IPA III támogatással biztosított a) védelem, b) fenntartható gazdálkodás alá tartozó tengeri, szárazföldi és édesvízi ökoszisztémák területe.
11. Jószerzői kapcsolatok, mint például a létrehozott, hivatalossá vált és végrehajtott határon átnyúló partnerségek száma, a régió belüli kereskedelemnek a GDP-hez mért százalékos aránya (adatforrás: nemzeti statisztikák, Regionális Együttműködési Tanács), a határt átlépő személyek száma/nap, valamint a határt mindennap átlépő áru fuvarozó járművek száma ⁽²⁾ (forrás: közlekedési megfigyelőállomás).

A mutatókat – amennyiben releváns és lehetséges, és amennyiben adatok állnak rendelkezésre – nem és életkor szerint fogják lebontani.

⁽¹⁾ A mutató 5 elemet tartalmaz:

- Az igazságszolgáltatás működése
- A korrupció elleni küzdelem
- A szervezett bűnözés elleni küzdelem
- A véleménynyilvánítás szabadsága (amely az alapvető jogok egyik eleme)
- Közigazgatási reform

⁽²⁾ Az utóbbira vonatkozó adatok csak 2023-tól állnak majd rendelkezésre.